Ya?l?larda Dü?me Yönünden Ev içi Çevre Özellikleri De?erlendirme Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l?larda Dü?me Yönünden Ev içi Çevre Özellikleri De?erlendirme Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33040

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?l?larda Dü?me Yönünden Ev içi Çevre Özellikleri De?erlendirme Formu (YDEÇÖDF), **ya?l? bireylerin** ev ortamlar?nda bulunan ve dü?me riskini art?rabilecek fiziksel çevre özelliklerini sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçüm arac?d?r. Bu form, ev içi çevredeki potansiyel tehlikeleri (örne?in, uygunsuz ayd?nlatma, kaygan zeminler, eri?ilebilirlik sorunlar?) belirleyerek, dü?me olaylar?n?n önlenmesine yönelik giri?imlerin planlanmas?na yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r. Ölçek, özellikle hem?irelik ve **Geriatri** alanlar?nda, risk alt?ndaki ya?l? nüfusun ev güvenli?ini art?rmak için kritik bir de?erlendirme sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Dü?me riski, ya?l?l?k, ev içi çevre, çevre güvenli?i, risk de?erlendirmesi, **geriatri**, Ak?n ve Lök, dü?me önleme.

Yazarlar

Belgin Ak?n, Nevin Lök.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, ya?l? bireylerin ev ortamlar?nda bulunan ve dü?meye neden olabilecek **fiziksel tehlikeleri** objektif bir ?ekilde saptamakt?r. Ya?l?larda dü?meler, morbidite ve mortalitenin önemli bir nedeni olup, çevresel faktörler bu olaylarda büyük rol oynamaktad?r. Form, özellikle zemin ko?ullar?, merdiven güvenli?i, banyo düzenlemeleri ve ayd?nlatma gibi ev içi unsurlar? detayl?ca inceleyerek, hangi çevresel risklerin müdahale gerektirdi?ini belirlemek için tasarlanm??t?r. Bu sayede, sa?l?k profesyonelleri (özellikle evde bak?m hizmeti verenler), **bireyselle?tirilmi? güvenlik planlar?** olu?turabilirler.

Yap? (Ölçülen Yap?)

YDEÇÖDF'nin ölçtü?ü temel yap?, "Ya?l?larda Dü?me Riski Olu?turan Ev ?çi Çevresel Özellikler"dir. Bu yap?, genellikle fiziksel çevrenin ya?l?lar?n hareket kabiliyetine ve denge kontrolüne uygunlu?unu kapsar. Ölçek, çevresel tehlikeleri genellikle a?a??daki gibi boyutlarda grupland?r?r:

Zemin ve Yüzeyler: Kayganl?k, hal?/kilim kenarlar?, e?ikler.
Ayd?nlatma: Yetersiz ???kland?rma, anahtarlar?n eri?ilebilirli?i.
Eri?ilebilirlik ve Destekler: Tutunma barlar?, merdiven korkuluklar?n?n durumu.
Banyo ve Tuvalet Güvenli?i: Islak zemin ko?ullar?, oturma destekleri.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, dü?me riskinin çok boyutlu do?as?na odaklanarak, çevresel risk faktörlerini tekil bir puanlama sistemi veya alt boyutlar arac?l???yla ölçmeyi hedefler.

Geçerlik

Ya?l?larda Dü?me Yönünden Ev içi Çevre Özellikleri De?erlendirme Formu'nun geli?tirme çal??mas? (Ak?n ve Lök, 2012), ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü belirlemek amac?yla **geçerlilik** çal??malar?n? içermektedir. Ölçek bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, içeri?in ilgili uzman görü?leri do?rultusunda belirlendi?i (kapsam geçerlili?i) ve yap?sal tutarl?l???n analiz edildi?i varsay?lmaktad?r. Yay?nlanan makalede, ölçe?in ev içi çevresel riskleri saptamadaki klinik uygunlu?unun ve **te?his edici gücünün** de?erlendirildi?i belirtilmi?tir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in ölçümlerinde tutarl?l?k ve istikrar derecesini göstermektedir. Ak?n ve Lök (2012) taraf?ndan yürütülen geli?tirme çal??mas?nda, YDEÇÖDF'nin **güvenilirlik** katsay?lar?n?n (genellikle Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? ve/veya test-tekrar test güvenilirli?i) hesapland??? varsay?lmaktad?r. Bu katsay?lar, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? gözlemciler taraf?ndan uyguland???nda tutarl? sonuçlar verdi?ini do?rulamay? amaçlam??t?r. Bu tür bir de?erlendirme formu için, özellikle farkl? gözlemciler aras?ndaki tutarl?l??? ölçen **gözlemciler aras? güvenilirli?in** (inter-rater reliability) yüksek olmas? beklenir.

Faktör Analizi

Geli?tirme çal??malar?nda, ölçülen yap?n?n boyutlar?n? ortaya ç?karmak amac?yla genellikle **Faktör Analizi** teknikleri kullan?l?r. Ak?n ve Lök (2012) çal??mas?nda, YDEÇÖDF'nin maddelerinin hangi temel çevresel risk faktörleri alt?nda topland???n? belirlemek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?ld??? tahmin edilmektedir. Bu analizler, formun ev içi çevresel tehlikeleri mant?ksal ve istatistiksel olarak anlaml? alt boyutlara ay?r?p ay?rmad???n? gösterir. Elde edilen faktör yap?s?, ölçe?in teorik temellerini ve uygulama alanlar?n? güçlendirir.

Ölçüm Arac?

Test Türü: Geli?tirme çal??mas? sonucunda ortaya konmu?, gözlem temelli risk de?erlendirme formu.

Format: Genellikle ev ortam?nda **gözlem** ve/veya ya?l? birey/bak?m verici ile yap?lan yap?land?r?lm?? görü?meye dayanan maddelerden olu?ur. Derecelendirme format? orijinal kaynakta belirtilmemi? olsa da, çevresel tehlikenin varl???/yoklu?u veya derecesi ?eklinde ikili (Evet/Hay?r) veya likert benzeri bir yap?ya sahip olabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kullan?labilir Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ya?l? Bireyler.

Ya? Grubu: Genellikle 65 ya? ve üzeri bireyler.

Popülasyon Detaylar?: Evde ya?ayan, potansiyel dü?me riski ta??yan veya daha önce dü?me geçmi?i olan ya?l?lar. Ölçek, ba??ms?z ya?ayan veya bak?ma muhtaç olan ya?l?lar?n ev ortam?n? de?erlendirmek için uygundur.

Test Metodolojisi: Ölçek, genellikle bir sa?l?k profesyoneli (hem?ire, fizyoterapist) taraf?ndan ya?l?n?n evinde yüz yüze gözlem yoluyla uygulan?r. Uygulay?c?, evin farkl? bölümlerini (mutfak, banyo, yatak odas?, merdivenler) sistematik olarak inceleyerek formdaki maddeleri i?aretler.

Anahtar Kelimeler

Ev güvenli?i, çevresel risk, **ya?l?larda dü?me**, hem?irelik de?erlendirmesi, kaza önleme, risk geçerlili?i, güvenilirli?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sorumlu yazar Belgin Ak?n'a ait ileti?im adresi: akin.belgin@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta detayl? adres bilgisi bulunmamaktad?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu form, Belgin Ak?n ve Nevin Lök taraf?ndan 2012 y?l?nda yay?mlanan makale ile bilim dünyas?na sunulmu?tur. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve olas? ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Belgin Ak?n ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Akademik ve klinik amaçl? kullan?mlarda, kaynak gösterilerek kullan?m?n mümkün oldu?u varsay?lsa da, resmi izin al?nmas? önemlidir.

Testin Yay?n Y?l?: **2012**.

Kaynaklar

Ölçe?in geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?na ait temel referans a?a??dad?r:

Ak?n, B. ve Lök, N. (2012). Ya?l?larda Dü?me Yönünden Ev içi Çevre Özellikleri De?erlendirme

ARABPSYCHOLOGY.COM

Formunun geçerlilik ve güvenilirli?i, *Akad Geriatri, 4:* 142-151.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: akadgeriatri.org

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki adresten indirilebilir: yaslilarda-dusme-yonunden-ev-ici-cevre-ozellikleri-degerlendirme-formu-toad.pdf

Ya?l?larda Dü?me Yönünden Ev içi Çevre Özellikleri De?erlendirme Formu Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktad?r. Maddelerin tam listesi için Ak?n ve Lök (2012) taraf?ndan yay?mlanan makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM